

Nr 313.

Av herr Weiland m. fl., om statsbidrag till inrättande av en läkartjänst för psykisk hälsovård bland Stockholms studenter.

I debatten om studenternas hälsovård har de mentalhygieniska synpunkterna kommit att spela en allt viktigare roll. I studentsociala utredningen t. ex. pekas på förekomsten av nervösa rubbningar, »studieneuroser», som »ett viktigt studentsocialt problem».

I en artikel i Medicinska föreningens tidskrift 1947 redogör med. dr Hans Forsman för sina erfarenheter som studentläkare i Uppsala. Han anför bl. a. »att studenternas nervösa rubbningar bilda en ur terapeutisk synpunkt särskilt viktig arbetsuppgift. Och trots att neurosklientelet blott utgör 20 % av numerären, bör en studentläkare räkna med att det skall kräva mera än 50 % av hans arbetstid, troligen mera». Professorn i psykiatri vid Uppsala universitet Bernhard Jacobowsky har i en skrivelse till Uppsala studentkårs sociala utskott framhållit som »sannolikt att minst var tjugonde student någon gång under sin studietid borde ha ärende till en psykiatriskt skolad läkare».

Av akademiska sjukhusets i Uppsala sammandrag över antalet på olika kliniker intagna »studentackords»-patienter under läsåren 1948/49—1951/52 framgår bl. a. att ett procentuellt större antal vård dagar uttagits på psykiatriska kliniken än på lungkliniken. Detta förhållande är av särskilt stort intresse, emedan man på grund av den översjuklighet i tuberkulos, som ansetts föreligga bland just studenterna, drivit en mycket omfattande tuberkuloskontroll på samtliga kårorter. Av ovan nämnda uppgifter att döma synes psykiska rubbningar snarast vara vanligare bland studenterna än tuberkulos.

Man kan peka på flera orsaker till efterfrågan på psykisk hälsovård bland studenterna. Dit hör särskilt den långt upp i vuxen ålder kvarstående såväl psykologiska som ekonomiska beroendeställningen och den försenade familjebildningen liksom vissa av nu nämnda faktorer betingade anpassningssvårigheter på det sexuella området. Allmänt kan sägas att en hel del problem som andra ungdomar möter redan i 16—17-årsåldern hos studenterna har en tendens att skjutas upp till 20—25-årsåldern. Svårigheterna minskas inte av att den akademiska studiemiljön ställer mycket stora krav på individen. Här lämnas den enskilde studenten plötsligt på ett helt annat sätt än förut i skolan åt sig själv att på egen hand lösa olika kvalificerade uppgifter. Studiearbetet måste dessutom bedrivas på lång sikt; studenterna måste ofta arbeta ett år eller mera, innan deras prestationer bedöms. Den akade-

miska studiemiljön skapar hos den unge studenten lätt en känsla av osäkerhet och isolering, särskilt på en studieort som Stockholm. Vidare kan påpekas, att olika nervösa tillstånd påverkar arbetsförmågan i högre grad hos individer med intellektuellt arbete än hos andra.

En ytterligare synpunkt på studenternas mentala hälsovårdsproblem bör framhållas: Om de ovannämnda svårigheterna skapar personliga problem som inte löses på ett tidigt stadium utan fixeras och vidare utvecklas, kan de som bestående karaktärsneuros hos den enskilde akademikern åstadkomma mycken skada och framkalla många störningar i det sociala fält, där han senare kommer att verka. Detta kan bli dess mer ödesdigert, som akademierna ofta kommer i utpräglade chefspositioner.

Vid den femte allmänna studentkonferensen år 1953 antogs en resolution om studentläkare innebärande »att studentläkaren bör ha god psykiatrisk skolning och vara lämpad att handha studenternas personliga problem, särskilt av mentalhygienisk natur» (res. nr 79 i studentsociala frågor). Resolutionen betingades främst av följande:

1. Insikten om det stora behovet av psykisk hälsovård bland studenter.
2. Övertygelsen, att det för samhället som helhet är av yttersta vikt att psykiska anpassningsproblem bland universitetens och högskolornas studenter löses på ett så tidigt stadium som möjligt.
3. Den akademiska studiemiljöns i väsentliga hänseenden speciella drag, som gör det önskvärt med en särskild kraft, som från början har eller under sin verksamhet vinner erfarenhet av nämnda miljöns speciella problem.

En dylik studentläkare torde också öka möjligheterna att nå en kategori av studenter med verkligt behov av psykiatrisk och mentalhygienisk rådgivning, som aldrig annars skulle söka experthjälp för sina svårigheter.

I Stockholm har studenterna nyligen tagit ett berömvärdt initiativ för att föra de ovan skisserade problemen närmare sin lösning. Stockholms studentkårers förbundsstyrelse har sålunda inrättat en studentläkartjänst på deltid med inriktning på psykiatri och mentalhygienisk rådgivning. Verksamheten är av mycket blygsam omfattning — 3 mottagningstimmar per vecka under lästerminerna. Tjänsten finansieras för närvarande av medel som insamlats av studenterna.

Man inser lätt att för att en verksamhet som denna verkligen skall fylla en uppgift på det studentsociala planet måste den ha väsentligt större omfattning — Stockholms högskolor rymmer för närvarande ca 8 000 studenter.

Stockholmsstudenterna har tagit detta initiativ med full vetskap om såväl detta som att man med egna medel omöjligt kan finansiera denna verksamhet i framtiden. Kostnaden för läkartjänsten med den omfattning den för närvarande har (tre mottagningstimmar per vecka under lästerminerna) är 7 000 kronor per år. Stockholms studenter ser emellertid den nuvarande verksamheten som en grund för en kommande verksamhet med tillfredsställande omfattning och arbetande med de erfarenheter som denna första verksamhet skall ge. Man beräknar att redan nästa budgetår behöva utvidga verksamheten till åtminstone dubbla den nuvarande omfattningen.

När Stockholms studenter satt i gång en studentläkarverksamhet av nämnda karaktär, är detta betingat av insikten om att de tidigare anförda problemen beträffande psykisk hälsovård bland studenterna kräver omedelbara åtgärder för sin lösning.

Med hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte för budgetåret 1954/55 till Stockholms studentkårers förbundsstyrelse anvisa ett anslag av kronor 7 000: — för inrättandet av en läkartjänst för psykisk hälsovård bland Stockholms studenter.

Stockholm den 27 januari 1954.

Hj. Weiland.

Johan Sunne.

B. A. Nilsson.

Hugo Osvald.

P. G. Lundgren.